C/2025/608

2025 1 27

Paraiškos įregistruoti pavadinimą paskelbimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų 50 straipsnio 2 dalies a punktą

(C/2025/608)

Per tris mėnesius nuo šios paraiškos paskelbimo dienos valstybės narės ar trečiosios valstybės institucijos arba teisėtą interesą turintis ir trečiojoje valstybėje įsisteigęs ar gyvenantis fizinis ar juridinis asmuo Komisijai gali pateikti prieštaravimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1143 ([1]) 17 straipsnį.

BENDRASIS DOKUMENTAS

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“

ES Nr.: PDO-PT-02589 – 24.9.201924 9 2019

SKVN (X) SGN ( )

1. **Pavadinimas (-ai)**

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“

2. **Valstybė narė arba trečioji šalis**

Portugalija

3. **Žemės ūkio produkto arba maisto produkto aprašymas**

3.1. *Produkto rūšis*

2.6 klasė. Druska

Kombinuotosios nomenklatūros kodas

25.01.00. Druska

3.2. *Produkto, kurio pavadinimas nurodytas 1 punkte, aprašymas*

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ – sūraus šaltinio druska, išgaunama iš savaime nusėdusių ir išgaravusių sūraus požeminio vandens nuosėdų. Ją sudaro vanduo, natrio chloridas ir kitos tik iš tokio vandens išgaunamos mineralinės druskos bei mikroelementai. Tai – rankiniu būdu renkama, po surinkimo nevaloma, nerafinuojama druska be priedų.

Priklausomai nuo susidarymo sąlygų ir surinkimo būdo, „Sal de Rio Maior“ būna dvejopo pavidalo:

„Sal de Rio Maior“

Tai – balta, blizgi mineralinė medžiaga, kuriai būdingas sūrus skonis. Ši druska būna įvairaus dydžio kubinių kristalų, sulipusių į atvirkštinės piramidės figūras, formos. Per kristalizaciją ji išgaunama iš druskyno baseinų vandens.

([1]) 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1143 dėl vyno, spiritinių gėrimų ir žemės ūkio produktų geografinių nuorodų, taip pat dėl garantuotų tradicinių gaminių ir žemės ūkio produktų neprivalomų kokybės terminų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1308/2013, (ES) 2019/787 ir (ES) 2019/1753 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1151/2012, (OL L, 2024/1143, 2024 4 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

„Flor de Sal de Rio Maior“

Tai – kristalizacijos baseinų paviršiuje susidaranti plona druskos plėvelė, pirmoji medžiaga, susiformuojanti vandeniui pasiekus soties lygį, reikalingą kristalizacijai prasidėti. Ją sudaro kristalizacijos baseino paviršiuje plūduriuojantys ploni lapelių formos kristalai, susidarę nusėdant druskoms.

„Sal de Rio Maior“ gali būti pateikiama natūrali arba malta. Tiek „Sal de Rio Maior“, tiek „Flor de Sal de Rio Maior“ gali būti aromatizuojama prieskonių ir (arba) aromatinių žolelių mišiniais.

„Sal de Rio Maior“, natūrali arba sumaišyta su žolelėmis ir (arba) prieskoniais, gali būti ir cilindro formos.

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ cheminė sudėtis panaši, nes abu produktai išgaunami garavimo druskyne būdu.

97–99 proc. „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ sudaro natrio chloridas, mažiau kaip 0,02 proc. – magnis, mažiau kaip 0,1 mg/kg – selenas.

Druskos kristalai yra 4–1 mm smulkumo, o drėgnumas – ne didesnis kaip 4 %.

Akivaizdų ryšį tarp magnio koncentracijos ir magnio kiekio galutiniame produkte patvirtina bandymų ataskaita Nr. 53339/2021, kurioje nurodoma, kad galutiniame produkte magnio yra mažiau kaip 50 mg/kg, t. y. jo koncentracija – 50 ppm (palyginti su koncentracija sūryme – 125 ppm).

3.3. *Pašarai (taikoma tik gyvūninės kilmės produktams) ir žaliavos (taikoma tik perdirbtiems produktams)*

–

3.4. *Specialūs gamybos veiksmai, atliktini nustatytoje geografinėje vietovėje*

Nustatytoje geografinėje vietovėje atliekami visi etapai – nuo išgavimo, garinimo, atskyrimo ir kristalizacijos iki surinkimo.

3.5. *Specialios produkto registruotu pavadinimu pjaustymo, trynimo, pakavimo ir kt. taisyklės*

–

3.6. *Specialios produkto registruotu pavadinimu ženklinimo taisyklės*

Nepriklausomai nuo komercinio pateikimo formos, produkto etiketėje turi būti užrašas „Sal de Rio Maior“ – DOP „arba „Flor de Sal de Rio Maior“ – DOP“.

4. **Glaustas geografinės vietovės apibūdinimas**

Rio Majoro natūralūs druskynai plyti Rio Majoro savivaldybėje stūksančių Kandeiro kalnų papėdėje. Geografinės druskynų centro koordinatės – maždaug 39° 21′15″ Š ir 8° 53′ 45″ V.

5. **Ryšys su geografine vietove**

„Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ kokybę lemia tik gamtiniai ir žmogiškieji nustatytos geografinės vietovės veiksniai.

Rio Majoro druskynuose išgaunama druska „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ pasižymi vietos ir aplinkos nulemtais ypatumais.

Vienas iš šioje vietovėje šimtmečiais vykdytą druskos gavybą lėmusių veiksnių – geomorfiniai aplinkinės gamtos, ypač Estremenjo klinčių masyvo ir jo požeminio hidrologinio komplekso, požymiai.

Vienas iš ryškiausių šio kalnų regiono požymių yra tas, kad lietaus vanduo lengvai prasiskverbia per klintinės uolienos plyšius, todėl vandens versmių nematyti – jos slypi po žeme.

Viena iš tokių vandens versmių, kirsdama akmens druskos klodus, apsūrsta ir įteka į druskynų centre iškastą grėžinį. Druska „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ susidaro, kai tradicinės formos kristalizacijos baseinuose šie sūrūs požeminiai vandenys išgaruoja, veikiami saulės šilumos ir vėjo energijos, ir renkama rankiniu būdu. Palankias sąlygas druskos gavybai sudaro nuosaikus Vidužemio jūros tipo klimatas, kuriam būdingi didelio saulėtumo laikotarpiai ir daugiausia iš šiaurės ir šiaurės vakarų pučiantys vėjai.

Kaip 2009 m. veikale teigia G. Calado ir C. Brandão, Rio Majoro druskynų sūrymas susijęs su beveik prieš 190 mln. metų susiformavusia diapirine (Dagordos) mergelio struktūra, kurios gelmėse slūgso vietomis itin stori akmens druskos klodai. Autoriai pabrėžia glaudų ryšį tarp to, jog vandenyse gausu natrio chlorido, ir to, kad Dagordos mergelyje yra akmens druskos ir diapirų. Šie savo ruožtu lemia cheminę „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ sudėtį: 97–99 proc. šios druskos sudaro natrio chloridas, joje gausu seleno.

Visa tai verčia manyti, kad sūrymas susidaro, kai druskingą mergelį išplauna į podirvį įsiskverbęs lietaus vanduo. Remiantis 2009 m. G. Calado ir C. Brandão veikale cituojamoje XX a. 4-ajame dešimtmetyje (1936 m.) Charles‘io Lepierre‘o atlikta chemine iš dabartinio „Sal de Rio Maior / Flor de Sal de Rio Maior“ gręžinio paimto sūrymo analize, tirpale buvo apie 200 g/kg sausųjų medžiagų, iš jų 96 proc. sudarė natrio chloridas (213,34 g/l). Iš 2009 m. G. Calado ir C. Brandão veikale cituojamos cheminės sudėties analizės matyti, kad sūryme ne tik daug druskos, bet ir magnio (beveik 125 ppm).

Geografinės vietovės savitumą taip pat lemia žmogiškieji veiksniai ir XII a. siekiantys žemės panaudojimo kriterijai, apie kuriuos kalbama „Marinhas de Rio Maior“ istorijoje. Šiam regionui būdingą „Sal de Rio Maior“/„Flor de Sal de Rio Maior“ gavybos unikalumą lėmė nustatytos geografinės vietovės dirvožemio ir klimato kintamųjų įtaka ir geologinė sandara, taip pat vietinių gyventojų patirtis ir praktinės žinios, be kurių neįmanoma druskynų paruošti ir druskos išgauti, sandėliuoti ir laikyti taip, kad galutinis produktas būtų švarus ir be priemaišų.

Druskos gavyba prasideda nuo druskynų paruošimo: jie išvalomi nuo dumblo ir nuosėdų, vanduo paruošiamas ir ištaisoma žiemos padaryta žala. Druskynų paruošimas – labai svarbus etapas, kad tiek vandens kokybė, tiek surenkamos druskos kiekis būtų optimalūs. Druskos kasėjas druską renka rankiniu būdu, naudodamasis valymo įrankiu *rodo*. Juo jis druską gali rinkti net nuo baseino dugno. Kadangi druska renkama švariai, surenkama daugiau druskos ir mažiau netirpių medžiagų.

Viename savo žodyno „Portugal Antigo e Moderno“ įraše Pinho Leal paminėjo Rio Majoro druskingas žemapelkes ir pabrėžė išgaunamos garsios druskos kokybę: „Iš šių druskingų žemapelkių išgaunama vadinamoji putų druska. Ji – itin šviesi, sausa ir blizgi, labai gražių piramidžių ir įvairių kitų figūrų, pavyzdžiui, rafinuoto cukraus smiltelių arba akmenų, formos. Druskos kokybė gerokai viršija paprastos (jūros) druskos kokybę, todėl mėsai sūdyti jos sunaudojama perpus mažiau nei iš jūros vandens išgautos druskos. Ji ypač prisisotinusi natrio chloridu, labai gryna, be kitoje paprastoje druskoje pasitaikančių kalkakmenio ir magnio chlorido priemaišų, dėl kurių druska apkarsta ir sutįžta.“

Šiandien Rio Majoro druskynai – vieninteliai Portugalijoje druskynų plotai, iš kurių gelmių išgaunamas sūrymas. Dėl šios priežasties ir dėl jų, kaip hidrogeologinio reiškinio, unikalumo jie itin svarbūs gamtos paveldo atžvilgiu.

Nuoroda į paskelbtą specifikaciją

https://tradicional.dgadr.gov.pt/images/prod_imagens/sal/Docs/CE_Sal_Rio_Maior_022022VF.pdf